

The struggle for women's suffrage: The case of the magazine 'Leskovački Glasnik in 1927 and 1928'^{*}

Aleksandra Grgov^{2**}

^{*}National museum Leskovac

Abstract

The paper starts from the following research questions: "How did the media present women's issues and women's struggle for the right to vote in Leskovac?" and "How did the newspapers participate in building public opinion?" Qualitative content analysis was used in the paper, and the unit of analysis is the newspaper texts of the weekly "Leskovački glasnik" from 1927 and 1928. In 1927, out of a total of fifty-two issues, only three texts dealt with the topic of women's issues, and the analysis included two, one in sequels, which concern exclusively women's political organization, while in 1928 there were three texts, one in sequels, dedicated to the same problem and all included in the content analysis. From the point of view of the subject of interest of this research, we can conclude that most of the texts of the weekly "Leskovački glasnik" in the 1920s dedicated to the women's struggle for the right to vote are emotionally colored: regardless of being supported by historical facts and giving practical reasons, the authors of the newspaper texts represent the opinion of the majority of the public that family and home are the priority duties of a woman, thereby participating in the worldwar propaganda's aspiration to "keep" a woman within the domain of the private.

Keywords: newspaper text, Leskovački glasnik, women's suffrage, Women's party, public opinion

Борба за женско право гласа на примеру часописа „Лесковачки гласник“ 1927. и 1928. године

Увод

Штампарство представља једно од најважнијих достигнућа у историји човечанства, произлазећи из вишевековног напора и рада. И док је техника

¹ * Corresponding author: alexgrgov@gmail.com

Please cite as: Гров, А. (2024): Борба за женско право гласа на примеру часописа „Лесковачки гласник“ 1927. и 1928. године. Годишњак за социологију vol. 20(No 32): 57 – 67.

² ** <https://orcid.org/0009-0004-1970-1242>

штампања покретним словима била популарна у Европи тек са Гутенберговим проналаском, у Кини и Кореји је била позната већ у 11. веку, али није имала ширу примену. Пре Гутенберга, у Европи је постојала штампарска техника за умножавање слика и текстова, мада непрактична и скупа (Бјелица, Јевтовић 2006: 12). Штампа је у Европи производ грађанског друштва. Ширење тржишта, географска открића, третирање сваког производа као робе, урбанизација, развој индустријализације и демократских установа, допринели су да се штампа већ до половине 18. века потврди као значајан социјални фактор. Током времена, штампа се развила у масовни медиј, посебно од краја 19. века, због бројних тиража књига и новина, што је довело до неодређивог броја читалаца (Radojković, Miletić, 2005). Значај штампе ће опстати још дуго, чак и након појаве електронских медија (Brigs&Berk, 2006).

У Србији, услед специфичних друштвених и политичких околности, долази до озбиљнијег развоја штампаних медија у 19. веку. У Крагујевцу почиње штампање *Новина сербских*, док се о модерној политичкој штампи може говорити почетком 20. века, када су се савремене новинарске технике из света почеле коначно примењивати и у Србији (Aleksić, 2018).

Веза између развоја штампе и напретка грађанског друштва и капиталистичке производње је очигледна. Све оно што је на било који начин допринело развоју капитализма, директно или индиректно је утицало на штампу. Још од 19. века створени су услови за самостално финансирање штампе путем прихода од продаје, чиме је дневна штампа, уместо да буде зависна од политичара и државе, постала зависна од великих капиталистичких структура. У Србији су након Првог светског рата покренути бројни нови, тзв. независни листови, који су настали из комерцијалних разлога и били су покренути од стране политичких странака, капиталистичких група, појединаца, привредних и других институција (Бјелица, Јевтовић 2006: 235). Један од таквих листова био је „Лесковачки гласник: лист за трговину, занате, пољопривреду и друштвени живот“, који је излазио у периоду од 1921. до 1941. године и представљао је једно од најзначајнијих гласила у Лесковцу у то време.

Лесковац се након ослобођења од Османског царства крајем 19. века брзо модернизовао и до 1914. године постао је важан центар текстилне индустрије у Краљевини Србији (Димитријевић, 1983). Недељник „Лесковачки гласник“ финансијски је зависио од утицајних појединаца из света трговине и индустрије, те је и заступао интересе овог друштвеног соја (Димитријевић, 1983: 422–423). Овај лист пружа драгоценост сведочанство о друштвеној историји града у периоду између два светска рата, с обзиром на то да се бавио разноврсним темама (Стојковић, Стојичић, Ракић, 1992), како на локалном, тако и на глобалном нивоу, укључујући и питања положаја жена у друштву и њиховог статуса у приватној и јавној сфери.

Слику друштва Лесковца између два светска рата приказао је Сергије Димитријевић у својој књизи „Историја Лесковца и околине 1918–1928“ (1983), у којој је део једног поглавља посветио животу жена на територији лесковачког краја треће деценије 20. века, истичући значај припадности одређеној

друштвеној класи на начин и квалитет живота. Што се тиче друштвеног положаја жена после Првог светског рата на то нам указује Миланка Тодић (2008) објашњавајући да је рат знатно допринео женској борби за равноправност, док нам је истраживање Дракић (2019) послужило у циљу разумевања друштвено-политичке проблематике питања женског права гласа на територији Краљевине СХС (Југославије). Захваљујући Гоцинијевој „Историји новинарства“ (2001) и његовој анализи комуницирања кроз време и хронолошке повезаности комуникација, увидећемо зашто се комуникација сматра привилегованим кључем за тумачење читаве историје људског друштва.

Друштвени статус жена након Првог светског рата

У другој половини 19. века, жене широм Европе и у САД-у почеле су да се организују и боре за своја права. У земљама као што су Енглеска, Француска, Немачка и Русија, постали су активни политички покрети који су се залагали за еманципацију жена и њихово политичко изједначавање са мушкарцима. У Србији, први захтеви за право гласа за жене појавили су се на Угарском сабору у Новом Саду 1908. године, али тадашња друштвена клима није била благонаклона таквим променама, а осим женама, право гласа ускраћено је још неким друштвеним групама у зависности од економског или неког другог статуса (Дракић, 2019). Већ након Првог светског рата стекли су се услови да се женско питање врати на политичку сцену, с обзиром да се друштвена, политичка, економска и културна свест читавог света радикално изменила. Жене у САД и Западној Европи су делимично успеле да се изборе за нека формална права и слободе, што је био резултат огромних изазова кроз које су прошле током рата. Већина жена је током рата, без обзира на друштвену класу била у прилици да се самостално бори за егзистенцију, што је повећало свест о значају улоге коју имају у друштву (Тодић 2008/09:145).

Напори жена за политичко изједначавање са мушкарцима коначно су крунисани успехом у одређеним деловима света, где је друштвено-политичка ситуација била одговарајућа. Године 1918. жене у Великој Британији су добиле право гласа, а 1920. године и у САД. Одатле је ова борба проширена и на друге земље, која је временом добила светски карактер (Obrenić, 2008: 30). Након рата право гласа женама признале су и САД, Канада, СССР, Немачка, Аустрија, Чехословачка, Пољска, Литванија, Естонија, Холандија, Шпанија, Луксембург (Дракић, 2019).

Хјум наглашава да је учешће жена у ратним напорима изазвало сумњу у постојање физичке и менталне инфериорности жена, што је претходно био општи консензус. Ово је довело до промене у ставовима према женама и оспоравања идеје да су оне неспособне за учешће у политичком животу, укључујући и право гласа. Разматрајући чињеницу да су жене радиле у фабрикама муниције и да су допринеле ратним напорима, било је неправедно лишити их права на гласање (Hume, 2016: 281). Међутим, важно је истаћи да је право гласа за жене представљало више од саме награде за њихов рад у рату. Учешће жена у

рату помогло је да се разбију страхови и претпоставке о њиховој способности и припадности јавном простору. У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, која је настала 1918. године, жене нису имале право гласа, нити друга политичка права, иако је Уставом из 1921. године то право предвиђено. Међутим, 1926. женско питање постало је актуелно у припремама пројекта закона о општинама, што је довело до покушаја да се обезбеди учешће жена на општинским изборима (Дракић, 2019). Борба жена за право гласа у Краљевини СХС/Југославији одвијала се у неколико фаза, а њихови заступници размишљали су о томе да ли да остану неутрални или да формирају своју политичку партију (Stefanović, 2020: 62). Након тога, 1927. године основана је Женска странка у Београду (Дракић, 2019), а исте године Месни одбор Женске странке у Лесковцу (*Лесковачки гласник* бр. 21 од 26.5.1928, стр. 1). Био је то велики корак ка еманципацији жена, резултат уплива прогресивних идеја у град на југу Србије, као и њиховог циркулисања путем штампаних медија.

Значај штампе током двадесетих година 20. века

Сваки новински текст, као и други медијски производи, формирају се под утицајем различитих фактора. Идеолошки контекст, културни чиниоци, контекст места где се текст припрема, медијски жанр и тема која се обрађује – сви играју улогу у обликовању медијског садржаја (Joksimović, 2014: 94). Медији као посредници између моћних група и јавности, имају значајну улогу у обликовању јавног мњења. Представљање различитих група и појединаца, као и креирање значења и њихова размена, представљају кључне задатке медијске продукције (Milovanović&Vujić, 2014: 121). Новине, као доступан извор информација, могу имати велики утицај на друштвена дешавања. Примена одређеног медијског жанра и начина комуникације може значајно утицати на облике друштвеног живота и усмерити појединца на деловање и учешће у јавном животу (Гргов, 2024).

Штампа је један од важних фактора за остваривање циљева било појединца или групе људи. Након завршетка Првог светског рата у Краљевини СХС покренут је *Женски покрет*, први југословенски феминистички часопис, који је окупљао широк круг сарадника и феминисткиња из свих делова Југославије, и обрађивао теме из различитих области и дисциплина (Пољак&Иванова, 2019). Захваљујући развоју периодике жене су освајале јавни простор још од 19. века, што значи да је штампа имала прилично утицаја на ширење феминистичких идеја (Пољак&Иванова, 2019), о чему говори и уплив ових идеја у град на југу Србије, тек ослобођен оријенталног утицаја. У овоме се огледа значај комуникације, која није само само технички процес преноса порука, већ представља основу друштвене организације и укључује стварање заједнице кроз комуникацију у смислу размене и заједничког дељења, а тиме и стварања заједничког значења (Перушко, 2008: 77). Коришћење одређеног средства комуницирања може променити сазнања и облике друштвеног живота. Преносива природа новина отвара пут ка индивидуалном и слободном коришћењу информативног

садржаја, па самим тим и подстиче појединца на деловање и укључивање у јавни живот (Gocini, 2001).

С обзиром на то да традиционалне медије карактерише једносмерни комуникацијски процес који подразумева слање порука из центра моћи ка периферији друштва, брзо је уочен потенцијал медија да, осим што преносе слику света, могу је и конструисати (Aleksić, 2018). Зато се борба за женско право гласа након Првог светског рата и представљање овог процеса у штампи не може посматрати независно од смањења угледа штампе тога доба. Наиме, у овом рату знатно је коришћена пропаганда у медијима ради обликовања става јавности. Гоцини наводи да, док је на својим почецима у 18. веку мит о јавном мњењу представљао идеал којим је штампа освојила своју слободу и допринела развоју демократије, у 20. веку тај мит бледи, а јавно мњење постаје наслага предрасуда и емоционалних стања коју свако може да тумачи субјективно (Gocini, 2001: 317). Двадесетих година 20. века амерички политиколог Харолд Ласвел је говорио о моћи коју средства комуникације имају над јавним мњењем, назвавши је последицом модерног рата, а пропаганду новим, суптилним средством за изазивање ратова. Липман је тадашњу новинарску праксу назвао „фабриковањем сагласности“ које се наређује у зависности од циљева власти и владајућих интереса (Gocini, 2001: 316–317). Анализирање различитих начина новинарског изражавања може допринети бољем разумевању друштвене стварности одређеног историјског периода (Гргов, 2024).

Методологија

У раду ће бити коришћен метод квалитативне анализе садржаја. Корпус чине издања Лесковачког гласника од 3. 9. 1927. до 5. 5. 1928. године. Јединица анализе је новински текст. Текстови су анализирани редом, хронолошки. У 1927. години од укупно педесет два броја само три текста се баве темом женског питања, а у анализу су укључена два, један у наставцима, јер се тичу искључиво женске политичке организације, док су у години 1928. три текста, један у наставцима, посвећена истом проблему и сва три укључена у анализу садржаја. Два текста се налазе на првим странама недељника, док су остали у средини и заузимају половину једне стране листа.

Гласник је излазио недељно и садржао четири стране, изузев у време Божића и Ускрса, када су излазили, додатни, ванредни бројеви. Сваки број је садржао око четири до пет текстова на првим странама који су се бавили темама из области привреде, друштва, просвете, уметности и политике на локалном и светском нивоу, док су наставак чиниле рубрике за кратке вести, огласе и рекламне илустрације.

Анализа садржаја

Анализирали смо следеће текстове:

- „Положај и улога жене“, 3. 9. 1927. године, бр. 36, стр. 3, са наставком у наредном броју – 11. 9. 1927. године, бр. 37, стр. 2, аутора Рад. В. Теодосића из Јагодине;
- „Женско право гласа“ аутора потписаног као „Д.“, 17. 12. 1927. године, бр. 51, стр. 2;
- „Женска странка у Лесковцу“, 5. 5. 1928. године, са изјавом „Одјек са збора“, бр. 18, стр. 2.
- „Жена и политика“ 26. 5. 1928. године, бр. 21, стр. 1, без потписа аутора, са наставком у наредном броју – 2. 6. 1928. године, бр. 22, стр. 2;
- „Женска странка“, објављен 16. 6. 1928. године, бр. 24, стр. 1, у потпису „Вој. Паунић“.

Месни одбор женске странке за град Лесковац изабран је 1927. године, али његов рад није био нарочито видљив и присутан у јавности, (*Лесковачки гласник* 21, 26.5.1928, стр. 1) мада се јавност прилично интересовала за ово питање. Исте године у септембру у Гласнику је изашао текст аутора потписаног као „Рад. В. Теодосић Јагодина“, са насловом „Положај и улога жене“. На почетку чланка аутор даје кратак преглед друштвене историје, компарирајући породичне заједнице у праисторији и антици са породицом савременог доба, у жељи да укаже на друштвене и правне промене које су се одиграле кроз векове и због којих жена више није потпуно у власништву мушкарца (*Лесковачки гласник* 36, 3.9.1927, стр. 3). Међутим, у наставку текста он критикује жене које се боре за право гласа, сматрајући да тиме запостављају материнске дужности: „*траже еманципацију, а о свом просвећивању за породичне и материнске дужности мало се брину*“ (*Лесковачки гласник* 37, 11.9.1927, стр. 2). Упркос наизглед неутралном ставу који аутор заступа – исказивањем поштовања женама, навођењем свих аргумената и присталица и противника женског права гласа, указивањем на друштвене промене које су неминовно довеле до хуманијег и праведнијег друштва – он ипак заступа став већине конзервативне јавности и сматра да је материнство примарна улога жене.

Последњи текст на тему женског права гласа 1927. године изашао је у децембру, и писан је у сасвим другачијем тону. Текст је објављен под називом „Женско право гласа“, аутора потписаног као „Д.“, који је апсолутни присталица равноправности полова и полази од правних норми којима је предвиђено право гласа женама, али које није спроведено. Речима да је држава централистичка и да нови, Видовдански устав представља осетан назадак, аутор се ставља на страну левице, због чега је и његов прогресивни став о женској еманципацији разумљивији (*Лесковачки гласник* 51, 17.12.1927, стр. 1). У наставку текста аутор побија све аргументе које већина јавности износи против женског права гласа, потпуно стаје у одбрану женског пола, речима: *Она ради, зарађује, бори се за опстанак, она у политици учествује само за сада невидљиво, и потпуно је право да јој се право гласа да*“ (*Лесковачки гласник* 51, 17.12.1927, стр. 1).

Сл. 1

Лесковачки гласник 51, 17.12.1927, стр. 1

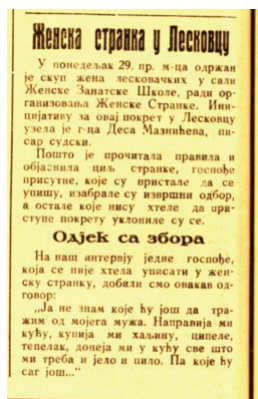
Локални одбор Женске странке основан је 1928. године у Лесковцу, а вест је објављена у „Лесковачком гласнику“, која садржи само најважније податке о присутнима, месту и времену догађаја. Међутим, оно што посебно привлачи пажњу је изјава која стоји у наставку као пропратни тест, а чији је наслов *Одјек са збора*. Непозната суграђанка се није желела уписати у Женску странку уз образложење да њој ништа не недостаје у животу, захвална је свом мужу: „Направија ми кућу, купија ми хаљину, ципеле, тепелак, донеја ми у кућу све што ми треба и јело и пило. Па које ћу саг још...“ (*Лесковачки гласник* 18, 5.5.1928, стр. 2). Без обзира на информативни карактер текста, аутор је дао комичну ноту самом догађају, управо одабиром изјаве која ће се наћи у новинама. Истог месеца у „Лесковачком гласнику“ је објављен извештај са насловом *Жена и политика*, и поднасловом *Са Збора Женске Странке одржаног 20. овог м-ца у Лесковцу* и међунасловома: *Говор г-ђе Даре Ђ. Кржалић, Говор г-це Др Каје Марковић и Говор г-ђе Др Нешковић*. Поред професионалног извештавања аутор читав догађај описује као „женско забавиште“, као догађај који „није никако носио физиономију једног партијског збора“ (*Лесковачки гласник* 21, 26.5.1928, стр. 1). Неки теоретичари тврде да постоје извесна друштвена понашања условљена родом која произилазе директно из биолошке предодређености женског пола. Према есенцијалистичким схватањима, постоји основа која код мушкараца и жена детерминише понашање без обзира на социјализацију (Поповић, Цветковић, 2012). Стога, из наведеног новинског текста можемо запазити ауторов став о женама као недовољно озбиљним, инфериорним у односу на мушкарце када је реч о политици.

Наредног месеца изашао је наставак извештаја, у коме су изнети ставови чланица Женске странке о образовању жена, о ванбрачној деци, о проституцији и женама чиновницима. Чланице су исказале своју забринутост за женски део популације услед немарности мушкараца, које штити друштво и позвале све жене да им се придруже у одбрани својих права. Аутор на почетку текста износи занимљиве податке: „За овим узима реч г-ца Др Каја Марковић и са пуно ироније, пакости и презрења баци поглед на мушкарце, којих је било присутно око 15 и отпочиње свој говор“ (*Лесковачки гласник* 22, 2.6.1928, стр. 2). Аутор

текста је својим запажањем на почетку извештаја желео истаћи како се емоционалност код жена тешко прикрива чак и на јавним дешавањима. Политика јесте једна од области људског деловања у којој се мушкарци и жене процењују и вреднују према стереотипима пола/рода. Мушке стереотипне особине би биле: рационалност, агресивност, мудрост, а женске: емоционалност, лукавост, слабост и др. Стереотипи су основа предрасуда о другима и различитима и једна од претпоставки којом се настоје оправдати разни видови дискриминације (Žunić, 2012).

Сл. 2

Лесковачки гласник 18, 5.5.1928, стр. 2

У јулу 1928. године у „Лесковачком гласнику“ је објављен чланак, под називом *Женска странка*, и поднасловом *Поводом оснивања исте у Лесковцу*, у потпису „Вој. Паунић“. Аутор је направио равнотежу између конзервативног и прогресивног става јавности и указао на практичне проблеме са којима се жене сусрећу. Назначио је да непросвећеност представља главну препреку женској еманципацији. Сматра да би образовање жена требало да буде приоритет, а потом њихово ангажовање на другим пољима (*Лесковачки гласник* бр. 24 од 16.6.1928, стр. 1). Аутор је става да је „Женска странка“ основана прерано и да је природније да жене путем просвећивања дођу до еманципације, а затим се посвете политичкој организацији. Искривљањем забринутости аутор се ипак сврстао на страну већине јавности која сматра да женама није место у политици, али је предност овог текста у аналитичком сагледавању проблема са различитих страна и указивању на значајне друштвене проблеме који могу представљати кочницу сваком прогресу.

Закључак

Након анализе садржаја „Лесковачког гласника“ за период 1927. и 1928. године, можемо закључити да је тема женског права гласа била значајно мање заступљена у овом листу у односу на друге теме. Само пет текстова у анали-

зираном периоду је било посвећено овој теми, што нам говори да је она била мање значајна или занимљива за ауторе. Од пет текстова, три су одражавала стереотипно виђење женске улоге у друштву и аргументе против женског политичког ангажовања. Ови текстови су наглашавали материнство као примарну улогу жене и износили став да је женска популација недовољно образована да би рационално одлучивала на изборима.

Насупрот томе, категоричне присталице равноправности полова, које, критикујући „централизовану“ и „назадну“ државу, можемо сврстати у левицаре, показали су отвореност према новим тенденцијама из света и чинили прогресивну мањину. Они су доказ тога да су се промене у Лесковцу, граду оријенталног наслеђа, неумитно дешавале, без обзира на присутност патријархалних схватања и негодовање женске еманципације. Штампa, путем које су жене истицале своје захтеве још од 19. века, и развој медија уопште, представљали су значајан фактор прогресивних промена, у чему се и састоји значај комуникације. Ипак, треба имати у виду да медији имају велику моћ у обликовању јавног мњења и да је сваки медијски производ обликован под утицајем одређеног контекста, било идеолошког или културног. Друштво је постало свесно идеолошке позадине медија посебно током Првог светског рата, када се у медијима користила пропаганда ради обликовања јавног мњења, од када је и уочен потенцијал медија у конструисању реалности. Стога је начин представљања могућности женске политичке организације у Лесковцу у најреномиранијем часопису тог времена важан индикатор храбрости тадашњих жена да јавно иступе у борби за своја права, имајући у виду изазове са којима су се морале суочити, као и подсмех коме су биле изложене.

Литература

- Aleksić, D. (2018). Mobilizatorska uloga lista Politika na početku Prvog balkanskog rata, *CM: Communication and Media* XIII(42), 57–78. <https://doi.org/10.5937/comman13-16943>
- Бјелица, М. Јевтовић, З. (2006). *Историја новинарства*, Београд: Мегатренд.
- Brigs, A. Berk, P. (2006). *Društvena istorija medija*, Београд: Clío.
- Димитријевић, С. (1983). *Историја Лесковца и околине (1918–1928)*, Лесковац: Народни музеј Лесковац.
- Дракић, Г. (2019). Нису га ни тражиле! О питању женског права гласа у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 53(1), 81–112. <https://doi:10.5937/zrpfns53-21847>
- Гргов, А. (2024). Новинарски жанрови на тему женског права гласа у недељнику „Лесковачки гласник“ 1927. и 1928. године [Необјављени рукопис].
- Gocini, Đ (2001). *Istorija novinarstva*, Београд: Clío.
- Hume, L. (2016). *The national Union of Women's Suffrage Societies 1897–1914*. London: Routledge Revivals.

- Joksimović, Z. (2014). Prikaz Romkinja u dnevnoj štampi, *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene 4*, Novi Sad: Filozofski fakultet, 93–101.
<http://medijskestudije.ff.uns.ac.rs/bme/wp-content/uploads/2018/02/DIGITALNE-MEDIJSKE-TEHNOLOGIJE-IV.pdf>
- Milovanović, I, Vujović, M. (2014). Vizuelna reprezentacija žene u ženskoj štampi, *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene 4*, Novi Sad: Filozofski fakultet, 121–132.
<http://medijskestudije.ff.uns.ac.rs/bme/wp-content/uploads/2018/02/DIGITALNE-MEDIJSKE-TEHNOLOGIJE-IV.pdf>
- Obrenić, D. (2008). Pravo glasa žena, u: Neko je rekao feminizam? Kako je feminizam uticao na žene XXI veka, Adriana Zaharijević (ur.). Beograd: Heinrich Böll Stiftung, Regionalna kancelarija za Jugoistočnu Evropu, 22–41.
https://rs.boell.org/sites/default/files/feminizam_2_gesamt_v3.pdf
- Перушко, З. (Ур.) (2008). Медији, култура и цивилно друштво. Загреб: Наклада Јесенски и Турк; Хрватско социолошко друштво, 75–102.
- Пољак, Ј, Иванова, О. (2019). *Женски покрет (1920–1938)*, Библиографија, Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Поповић, М, Цветковић, В. (2012). Жене као учесници у мировним операцијама и доносиоци одлука у сектору безбедности, Криминалистичко-полицијска академија, Београд, *Култура полиса*, IX(2), 273–290.
<https://kpolisa.com/index.php/kp/issue/download/52/49>
- Radojković, M, Miletić, M. (2005), *Komuniciranje mediji i društvo*, Novi Sad: Stylos Doo.
- Стојковић, Ж, Стојичић, С, Ракић, Х. (1992). *Историја Лесковца*, Београд: Институт за савремену историју.
- Stefanović, S. (2020). Radnički vs. Građanski ženski pokret u Srbiji i Jugoslaviji 1910–1940, *Antropologija* 20(1–2), Beograd: Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, 55–72.
<https://www.antropologija.com/index.php/an/article/view/31>
- Тодић, М. (2008/09). Нова жена или робиња луксуза: насловне стране женских часописа у Србији (1920–1940), Београд: Зборник Музеја примењене уметности, 145–163.
<https://mpu.rs/zbornik/clanak.php?zbornik=4&clanak=14>
- Žunić N. (2012), Rodni stereotipi o ženama i muškarcima u politici, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, br. 63, 281–296.
<https://scindeks.ceon.rs/article.aspx?artid=0350-85011263281Z>

Штампа

Лесковачки гласник 1921–1941.

https://digitalna.nb.rs/view/URN:NBN:RS:SD_935B578E9D47323FCB3673CB189830B2?virtuelne=NBS/Periodika/drustvo (Приступљено фебруар – март 2024)

Лесковачки гласник 36, 1927.

Лесковачки гласник 37, 1927.

Лесковачки гласник 51, 1927.

Лесковачки гласник 18, 1928.

Лесковачки гласник 21, 1928.

Лесковачки гласник 24, 1928.

Борба за женско право гласа на примеру часописа „Лесковачки гласник“ 1927. и 1928. године

Александра Гргов
Народни музеј Лесковац

Сажетак

Рад полази од следећих истраживачких питања: „Како су медији представљали женско питање и борбу жена за право гласа у Лесковцу?“ и „На који начин су новине учествовале у грађењу јавног мњења двадесетих година 20. века?“. У раду је коришћена квалитативна анализа садржаја, а јединица анализе су новински текстови недељника „Лесковачки гласник“ из 1927. и 1928. године. У 1927. години од укупно педесет два броја само три текста се баве темом женског питања, а у анализу су укључена два, један у наставцима, која се тичу искључиво женске политичке организације, док су у години 1928. три текста, један у наставцима, посвећена истом проблему и сва три укључена у анализу садржаја.

Кључне речи: новински текст, „Лесковачки гласник“, женско право гласа, Женска странка, јавно мњење

RECEIVED: 23.05.2023.
REVISION RECEIVED: 13.05.2024.
ACCEPTED: 14.05.2024.

alexgrgov@gmail.com